

תורה שלמה חלק ו'

[מילואים לפרשת תרומה, ע' כא FF]

ומגמ' פסחים קט: אין ראי' מכיון שי"ל שהיו מחוברין באופן שאפשר לפרקם. וראי' ברורה שהיו מחוברין באופן שאפשר לפרקם שהרי אמרו במנחות פ"א מ"ז: אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה כנגד טפחו של זה, הרי היה הסניף מפסיק ביניהם לבין החלות, ובעכצ"ל שהיו הסניפין מחוברין בצירים להשלחן באופן כזה שהיה אפשר להפרידם ולהטותן הצדה כדי שיהא אפשר לקיים אלו מושכין ואלו מניחין.

ובדרך זו נראה לבאר מה דאיתא במשנה מנחות פ"א דף צו, לא סידור קנים ולא נטילתם דוחה את השבת. וצריך ביאור לפ"מ שנתבאר לעיל שהלחם היה מונח על הקנים שהיו קבועים בהסניפין, א"כ הרי היה אפשר להם להוציא הלחם מעל הקנים כמו על אצטבאות ולמה בכלל היה צורך להוציא הקנים מע"ש. ונראה דהלכה זו תלוי' בהלכה המבוארת במשנה שם צט: ארבעה כהנים נכנסין שנים בידם שני סדרים כו' שנים ליטול שני סדרים כו' המכניסים עומדים בצפון ופניהם לדרום והמוציאין עומדין בדרום ופניהם לצפון, אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה כנגד טפחו של זה, שנאמר לפני תמיד. ומבואר שלמדו מקרא תמיד ממש שלא יהא השלחן ריקן בלא לחם אפילו רגע, וכן מבואר בזהר ח"ב, מובא בפנים אות קפו "אפילו רגעא חדא". ומטעם זה לא הוציאו את הלחם מצד המזרח של השלחן משום שאו א"א לקיים מצות "תמיד" ולהיות אלו מושכין ואלו מניחין שזה אפשר רק לצפוננו ולדרומו ולא במזרח ומערב. והנה מצד צפון ודרום א"א להוציאם שהרי הסניפין שעליהם מונחים הקנים היו מעכבין וכדי להוציאם מוכרחים הי' בתחלה להסיר הקנים מהסניפים ואח"כ להסיר את הסניפים כמו שנתבאר לעיל שהיה להם צירים שאפשר הי' לשימם הצדה ולהוציא את החלות ואז הי' איסור טלטול על הקנים. ורש"י במנחות צו. ד"ה אמאי כתב: דאע"ג דאין שבות במקדש האי טלטול לאו משום שבות הוא אלא דמיחזי כבונה וסותר. והתוס' שם הקשו עליו דבשבת קכג: מוכח דהאיסור הוא רק משום טלטול.

הסניפין בצורת סולם כלומר שהקנים נסמכין על השליבות והחלות מונחות על הקנים ובאופן כזה הרי אפשר היה להוציא החלות מהחלל הפתוח שהיה בין שלב לשלב ולא היה צורך לפרק כלל את הקנים מהסניפין מע"ש. ואין לומר שזה לא מועיל מפני שהדין הוא לפני תמיד ממש אפילו רגע אחד לא היה ריקן, והיינו שתמיד יהיו עליו י"ב חלות וזה משכחת רק באופן שפרקו הקנים מהסניפין והיו החלות מונחות א' על חברתה זה מושך הכל בבת אחת וזה מכניס, אבל אם היו מונחות החלות על הקנים הרי מוכרחים להוציא אותן אחד אחר השני נמצא שיש זמן שאין כאן י"ב חלות על השלחן ועוברים על לפני תמיד, זה אינו, שהרי מתקיים שפיר לפני תמיד אפילו בהחלות הישנות כמו שנתבאר לעיל. והיה אפשר להוציא חלה חלה מהישנות ומיד להניח חלה חדשה כמו אלו נוטלין ואלו מניחין.

ובעכצ"ל כמו שנתבאר לעיל שעיקר המטרה של הסניפין היתה לחזק את הלחם באמצעותו משני צדדיו ושימש עוד צורך שהקנים נסמכו על הפיצולים שיצאו מהסניפין ולי"א רק הקנים העליונים, ואם היה נעשה בצורת סולם ובין שלב ושלב פתוח א"כ זה היה משמש רק לסמוך עליהם הקנים אבל עיקר המטרה לחזק את הלחם היה חסר.

ויש לתרץ שיטת רש"י שבגמ' אמרו סתם, משום דאיסור טלטול שייך אפילו לר' יוסי דס"ל שלא היו סניפין והקנים מונחים על הלחם גופו, אבל לרבנן שס"ל שהיו סניפין א"כ הרי ה' מוכרחין לפרק הקנים מהסניפין ומיחזי שפיר כבונה וסותר.

וע"פ הג"ל נראה שיש מקום לומר
טעם חדש שר' יוסי במשנה שם החולק על
 לר' יוסי במשנה ת"ק ואומר אפילו אלו נוטלין ואלו
 מניחין אף היא היתה תמיד משום שר' יוסי לשיטתו
 לעיל דף צו: שלא היו סניפין אלא מסגרתו של שלחן
 מעמדת הלחם ולת"ק לא היה המסגרת לשלחן למעלה
 רק למטה והיה אפשר לקיים בשבת אלו מושכין כל
 המערכת בבת אחת ואלו מניחין, ובה מתקיים תמיד
 ממש שהרי א"א לעשות יותר תכוף, אבל לר' יוסי הרי
 מוכרח ה' הכהן מתחלה להגביה כל המערכת מהשלחן
 משום שהיתה מסגרת מעכבת את המשיכה, ואח"כ הניח
 הכהן השני את המערכת החדשה ומוכרח ה' להיות איזה
 זמן קצר השלחן ריקן בלי לחם א"כ ע"כ שאין הכרח
 שתמיד כפשוטו ממש בלי הפסק רגע ואפילו שחרית
 וערבית ג"כ הוי בכלל תמיד.

ועפ"מ שנתבאר לעיל, שהסניפין נעשו לסכך ולחזק את החלות משני צדדי השלחן יש לתרץ למה לא עשו